

УДК 711.424. П 38

к.т.н., Бірюк С.П.,

biriuk.svitlana@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9839-3337,

Інститут Урбаністики, м. Київ

DOI: 10.32347/2076-815x.2019.70.82-85

МІСТО: ПОГЛЯД КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

Здійснено огляд змісту другого доповненого видання монографії Плешкановської А.М. та Савченко О.Д. «Епохи та міста», яка присвячена висвітленню долі міст в контексті світових урбанізаційних процесів та основних чинників, що зумовлюють підвищення містобудівної активності та будівельні буми як найяскравіший її прояв, та описує історико-містобудівні процеси, спричинені взаємодією політичних, релігійних, соціально-демографічних та економічних чинників.

Ключові слова: місто, міський розвиток, будівельна активність, будівельний бум, історична епоха, історична урбаністика.

Монографія «Епохи та міста» є другим доповненим виданням українською мовою опублікованої у 2011 р. книги «Города и эпохи». Автори – Плешкановська А.М., д.т.н., професор КНУБА, член-кореспондент Української академії архітектури та Савченко О.Д., архітектор, журналіст. Монографія містить результати багаторічного дослідження, виконаного авторами в Інституті Урбаністики (м. Київ).

Місто, подібно до живого організму, народжується, розвивається й, інколи, вмирає, протягом свого існування зазнаючи підйомів та спадів. Виникаючи під впливом різного роду чинників в тих чи інших точках простору, міста виступають в якості планувального каркасу розвитку держави, концентруючи на своїй території переважну більшість матеріальних, людських і фінансових ресурсів. Саме взаємодії політичних, релігійних, соціально-демографічних та економічних особливостей цивілізаційних процесів людства, що призводить до виникнення та розвитку міст, і присвячена монографія «Епохи та міста».

Характеристики фактичної та прогнозованої чисельності населення міста, динаміка демографічних і соціально-економічних процесів є основою міського планування. В книзі наведені результати дослідження демографічних і урбанізаційних характеристик понад сорока ключових міст в межах сучасної України на тлі загальносвітових та європейських процесів. Динаміка чисельності населення виступає одним з ключових важелів стимулювання містобудівного розвитку міст, формування матеріальної бази розвитку міста, а, відповідно, і зростання будівельної активності.

Автори приділяють особливу увагу феномену «будівельних бумів». В монографії запропонована типологія періодів підвищеної будівельної активності з виділенням *продуктивних* і *презентативних* періодів «будівельних бумів», охарактеризовані притаманні їм основні тенденції та риси. Аналіз розгортання будівельних бумів кожного типу проаналізовано на прикладі основних міст різних країн світу на різних історичних етапах. Такий аналіз доводить наявність чітких часових меж періодів підвищеної будівельної активності, а також характеризує вплив різноманітних причин на зазначені процеси.

Як наслідок урбанізаційних процесів останні десятиліття в світі спостерігається явища формування потужних мегалополісів, що набувають наддержавного значення в загальносвітових тенденціях розподілу політико-економічного впливу. Осередками концентрації такого впливу стають *глобальні міста*. Слід окремо відмітити висвітлені в розділі IV питання класифікації глобальних міст, їх локалізацію та ієрархічну значущість. Охарактеризовано місце столиці України – Києва – в загальній структурі глобальних міст як регіонального центру. Розглядається різновид глобальних міст – «світові міста», тобто міста, які відіграють особливу роль у духовному становленні ментальності народу тієї чи іншої країни або світу в цілому як, наприклад, Єрусалим.

Останній розділ монографії присвячений питанням еволюції уявлень про «ідеальне» місто та формування сучасних концепцій ідеального міста, зокрема, екополіси, аркополіси, «розумні» та інноваційні міста. Детально розглянуто світовий досвід створення та етапи становлення *інноваційних* міст від окремих районів до самостійних планувальних утворень, що стають осередками створення та впровадження найпередовіших ІТ-технологій в усіх сферах існування людства.

Наведені приклади реалізації подібних проектів, включаючи і вітчизняний досвід – проект «UNIT-City» в Києві. В Україні їх

реалізація сьогодні пов'язана як з технічними, так і, більшою мірою, з економічними труднощами, проте аналіз досвіду та впровадження інноваційних підходів до проектування міського середовища є надзвичайно актуальною.

В другому виданні монографії, написаному українською мовою, суттєво переосмислено та доповнено матеріали розділів III, IV та V, зважаючи на зміни, що відбулися протягом останніх років. Авторами наведено великий обсяг фактологічного матеріалу, представленого як в описовому вигляді, так і викладеного в табличній та графічній формі, який супроводжується широким колом ілюстративних елементів.

Висвітлені в книзі питання, зміст та манера подання матеріалу, при якій вдало поєднані як описові, так і табличні та ілюстративні складові, роблять її привабливою та корисною не лише для фахівців в галузі містобудування, але й для слухачів навчальних закладів спорідненого профілю та широкої аудиторії.

Монографія вийшла тиражем 500 екземплярів. Примірники розіслані до вищих навчальних закладів, де проводиться підготовка фахівців за спеціальностями:

- 081 «Право» (спеціалізація - Будівельне та містобудівне право);
- 106 «Географія» (спеціалізації – «Економічна географія», «Урбаністика та міське планування», «Урбаністика та регіональний розвиток»);
- 191 «Архітектура та містобудування» (спеціалізації - «Архітектура будівель і споруд», «Містобудування», «Дизайн архітектурного середовища»);
- 192 «Будівництво та цивільна інженерія» (спеціалізація – «Міське будівництво та господарство», «Промислове і цивільне будівництво»);
- 193 «Геодезія та землеустрій» (спеціалізації – «Землеустрій та кадастр», «Девелопмент нерухомості»);

За бажанням, екземпляри монографії «Епохи та міста» можна отримати, звернувшись на електронну адресу – ample_urban@ukr.net

Список використаних джерел:

1. Шулик В.В., Габрель М.М., Чередніченко П.П. Актуальна монографія «Міста та епохи» / В.В. Шулик, М.М. Габрель, П.П. Чередніченко // Зб. «Сучасні проблеми архітектури та містобудування». Вип. № 29. – К.: КНУБА, 2012. – С. 304-306.
2. Плешкановская А.М., Савченко Е.Д. Города и эпохи: монография / А.М. Плешкановская, Е.Д. Савченко. – К.: Логос. Институт Урбанистики. – 2011. – 230 с.
3. Плешкановська А.М., Савченко О.Д. Епохи та міста: монографія. Вид. 2-ге, доповн. / А.М. Плешкановська, О.Д. Савченко. – К.: Логос. Інститут Урбаністики. – 2019. – 264 с.

ГОРОД: ВЗГЛЯД СКВОЗЬ СТОЛЕТИЯ

В статье выполнен обзор содержания второго дополненного издания монографии Плешкановской А.М. и Савченко Е.Д. «Эпохи и города», которая посвящена освещению судьбы городов в контексте мировых урбанизационных процессов и основных факторов, обуславливающих повышение градостроительной активности и строительные бумы как самое яркое ее проявление, и описывает историко-градостроительные процессы, вызванные взаимодействием политических, религиозных, социально-демографических и экономических факторов.

Ключевые слова: город, городское развитие, строительная активность, строительный бум, историческая эпоха, историческая урбанистика.

Biriuk S., Cand. of Tech.Sc., Institute Of Urban Planning, Kyev

CITY: A LOOK THROUGH THE CENTURIES

The article provides a review of the contents of the second supplemented edition of the monograph "Epochs and Cities" by Pleshkanovska A. and Savchenko O., which is devoted to highlighting the fate of cities in the context of global urbanization processes and the main factors that determine the increase in urban planning activity and construction booms as its most striking manifestation, and describes historical urban development processes caused by the interaction of political, religious, socio-demographic and economic factors.

Key words: city, urban development, building activity, building boom, historical epoch, historical urban planning.

REFERENCES:

1. Shulyk, VV, Gabrel, MM, Cherednichenko, PP 2012, Aktualna monografiia «Mista ta epohy» [Actual monograph 'Cities and Epochs'], «Suchasni problemy arhitektury ta mistobuduvannia», No 29, pp. 304-306, KNUCA, Kyiv. (in Ukr.)

2. Pleshkanovskaia, AM, Savchenko, ID 2011, Goroda i epohi: monografiia [Cities and Epochs: monograph], Logos, Instytut Urbanistyky, Kyiv. (in Rus.)

3. Pleshkanovska, AM, Savchenko, OD 2019, Epohy ta mista: monografiia [Epochs and Cities: monograph], 2nd ed., Logos, Instytut Urbanistyky, Kyiv. (in Ukr.)